

**VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING EN OPTIMALISATIE VAN
DIVERSE BEPALINGEN VAN HET KADERDECREET
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING VAN 22 JUNI 2007**

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting

1. Samenvatting

Dit voorontwerp van decreet beoogt het Kaderdecreet inzake ontwikkelingssamenwerking van 22 juni 2007 aan te passen in functie van het gewijzigde internationale kader voor mondiale, inclusieve, duurzame ontwikkeling, onder meer vervat in de Agenda 2030 aangaande Duurzame Ontwikkeling. Het wijzigingsdecreet geeft daarbij voornamelijk uitvoering aan de conceptnota, getiteld '*De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking Anno 2030. Naar een nieuwe identiteit voor Vlaanderen als partner in ontwikkeling*' (hierna: 'de conceptnota'), die de Vlaamse Regering op 25 november 2016 heeft aangenomen (VR_2016_2511_DOC.1259_1.).

Naast een actualisatie op vlak van terminologie, doelstellingen, principes en voorwaarden, betreffen de wijzigingen aan het decreet vooral actualisaties en optimalisaties binnen de volgende instrumenten:

- TITEL IV. Bilaterale samenwerking: art. 7 over de criteria voor de keuze partnerlanden, HOOFDSTUK III. over transversale thema's en HOOFDSTUK VI. over de landenstrategienota;
- TITEL VII. Gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking;
- TITEL VIII. Ontwikkelingseducatie;
- TITEL IX. Ondersteuning van microfinanciering;
- TITEL X. Noodhulp en humanitaire bijstand.

Daarnaast gaat het over de rechtzetting van materiële fouten, doublures of juridische onduidelijkheden in verschillende titels en hoofdstukken van het Kaderdecreet.

2. Situering

De Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling is het opvolgkader van de Millenniumverklaring van de Verenigde Naties, aanvaard door de Millennium Top te New York, 6-8 september 2000. In tegenstelling tot de Millennium-ontwikkelingsdoelstellingen (MDG's), waarvoor de uitvoering van de doelen zich voornamelijk situeert in ontwikkelingslanden, met steun vanuit industrielanden, is de Agenda 2030 universeel opgebouwd. Alle landen, dus ook ons land, kunnen vooruitgang boeken op de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. Dit betekent dat binnenlandse acties, bv. rond duurzame productie- en consumptiepatronen,

klimaat, handel, landbouw,... eveneens een impact hebben op het bereiken van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. Deze binnenlandse acties hebben ook een impact op ontwikkelingslanden, in die zin dat alle landen dezelfde planeet delen en dat er aanzienlijke externe effecten aan zijn verbonden. Voor wat betreft het beleid, de binnenlandse acties en de intern-Vlaamse coördinatie ervan dient te worden verwezen naar het Vlaams beleid op vlak van duurzame ontwikkeling, dat wordt gereguleerd door het decreet ter bevordering van duurzame ontwikkeling van 27 augustus 2008.

Tijdens het voorbereidend proces op de decreetswijziging is een probleemanalyse uitgewerkt, op basis van beschikbare, recente evaluaties en gerichte stakeholdersbevestigingen. Deze analyse beoogde om een duidelijk overzicht te verschaffen op de decretale hindernissen die de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking ondervindt om de vernieuwde identiteit voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking tot uitvoering te brengen. De analyse identificeerde verschillende knelpunten:

- 1. Verouderde concepten in het kaderdecreet beletten vernieuwing in de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.** Op heel wat plaatsen trekt het Kaderdecreet expliciet een schot op tussen het zogenaamde Zuiden en het Noorden, en respectievelijk ook de Zuidwerking en de Noordwerking. Dit botst met de nieuwe Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling, die universaliteit als centraal uitgangspunt uitdraagt. Interne beleidsbeslissingen of attitudes op vlak van consumptie en productie in het zogenaamde Noorden kunnen net zoveel – zo niet nog meer – impact uitoefenen op de ontwikkelingskansen in het zogenaamde Zuiden als concrete projecten op het terrein. Om de impact van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking te verhogen, is het daarom noodzakelijk om ook in de terminologie de kunstmatige schotten tussen Noord en Zuid te doorbreken en te streven naar een meer geïntegreerde werking binnen de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.
- 2. Het instrumentarium voor de verruiming van het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking is te eng ingevuld.** Zo wordt in de eerste plaats op educatietrajecten gemikt, terwijl ook buiten de traditionele educatiekanalen actoren betrokken dienen te worden. Daarnaast focust het huidige Kaderdecreet op informeren en sensibiliseren. Zo herleidt het Kaderdecreet de eindgebruiker van dit beleid impliciet tot de rol van een passieve ontvanger van sensibiliseringsboodschappen. Nieuwe ontwikkelingen wijzen net op het belang van actieve betrokkenheid, om niet alleen een boodschap over te brengen, maar ook gedragswijzigingen te stimuleren.
- 3. Het gebruik van transversale thema's is volledig voorbijgestreefd binnen de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling,** omdat deze agenda per definitie holistisch is en rekening houdt met de kruisverbanden tussen verschillende sectoren en doelgroepen. Zoals uit de SWOT-analyse van de conceptnota blijkt, leidt de huidige opname van 7 transversale thema's tot de operationele onmogelijkheid om elk thema even zinvol in te vullen bij elke ondersteunde activiteit. De top-down benadering, die eruit bestaat om vooraf

bepaalde transversale thema's op te leggen (ook in contexten waarbinnen deze thema's niet adequaat ingepast kunnen worden), leidt tot een inefficiënte inzet van personeel en middelen, wat een hindernis kan vormen voor het verhogen van de effectiviteit van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

4. **De invulling van 'TITEL X. Noodhulp en humanitaire bijstand' strookt niet met de goede praktijken tijdens de afgelopen jaren.** Daar waar het Kaderdecreet noodhulp zeer strikt opvat als 'dringende noodhulpacties', wijst de huidige praktijk eerder in de richting van een geïntegreerde benadering, met ondersteuning voor preventie van noodsituaties, het beter voorbereiden op noodsituaties en het beter afstemmen van de humanitaire respons op een veel langere termijn dan de korte periode na een noodsituaties. Zoals blijkt uit de internationale consensus, vervat in het document 'The Grand Bargain', is het economisch zinvol om ook op andere actiefases te werken dan enkel maar de dringende hulp op het moment dat de noden zich acuut stellen. Vlaanderen geeft hierin het goede voorbeeld. Het is aangewezen om die vooruitgang binnen dit beleidsveld ook structureel te verankeren in het Kaderdecreet.
5. **De bepalingen aangaande de ondersteuning van microfinanciering zijn voorbijgestreefd.** De waarborgverlening is al meer dan 5 jaar in ongebruik geraakt. Vele internationale fondsen verruimen hun actieterrein van 'microfinanciering' naar 'inclusieve financiering'.

Het wijzigingsdecreet heeft tot doel om:

- Een antwoord te bieden op bovenstaande knelpunten;
- De doelen, principes en uitgangspunten van de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling, zoals gereflecteerd binnen de conceptnota, ingang te laten vinden binnen het Kaderdecreet voor ontwikkelingssamenwerking;
- Meer flexibiliteit toe te laten om de verschillende beleidsinstrumenten aan te passen aan de Agenda 2030, ook naarmate bij de uitvoering van die agenda nieuwe inzichten en werkwijzen zouden groeien;
- Mogelijkheden te bieden om ODA-middelen innovatief in te zetten om private fondsen te mobiliseren, om op die manier een groter hefboomeffect op duurzame ontwikkeling in ontwikkelingslanden te realiseren;
- De interne samenhang van het Kaderdecreet te bevorderen, door waar nodig overtollige bepalingen en duplicaties op te heffen en door juridische correcties door te voeren.

3. Inhoud

Zoals hierboven aangegeven stuurt het decreet specifieke elementen van het Kaderdecreet bij, met als doel een actualisatie in functie van de mondiale ontwikkelingsagenda en een optimalisatie van de verschillende instrumenten.

1. Actualisering van de algemene doelstelling

Het decreet houdende wijziging van het kaderdecreet van 22 juni 2007 inzake ontwikkelingssamenwerking van 22/01/2016 bood hiervoor de eerste aanzet, door de woorden "millenniumdoelstellingen" telkens te vervangen door "duurzame ontwikkelingsdoelstellingen". Het hier besproken decreet wenst hierop verder te bouwen, door het gehele doelstellingenkader structureel (dus toegepast op meerdere doelstellingen en instrumenten) te enten op het brede ontwikkelingskader, onder meer vervat in de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling. Deze Agenda 2030 is breder van opzet dan de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, omdat het ook principes, doelen en uitgangspunten uitdraagt die waardevol zijn binnen het brede beleidsveld voor internationale samenwerking. Zo erkent de Agenda 2030 de Addis Ababa Agenda voor Actie aangaande de financiering van ontwikkeling als een belangrijke component van die alomvattende ontwikkelingsagenda.

2. Aanvulling met nieuwe elementen uit de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling en recente Vlaamse visiedocumenten aan de bestaande principes en voorwaarden

Het Kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking in huidige vorm stemt zijn principes en voorwaarden reeds af op het internationaal kader voor effectieve ontwikkelingssamenwerking, zoals vervat in het Mondiale Partnerschap voor Effectieve Ontwikkelingssamenwerking. De Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling haakt eveneens in op de door dit partnerschap uitgedragen principes.

De Agenda 2030 bouwt bovendien voort op de geleerde lessen bij de uitvoering van de Millenniumontwikkelingsdoelen. Daaruit blijkt dat donoren te zeer hebben ingezet op het laaghangend fruit; de groepen die het makkelijkst uit armoede konden worden getild. De internationale gemeenschap heeft teveel ingezet op symptoombestrijding i.p.v. op systemische verandering voor ontwikkeling. Zo trad de strijd tegen specifieke pandemieën in concurrentie met een structurele versterking van het gezondheidssysteem- en financiering. Om verdere vooruitgang te boeken bij de uitroeiing van extreme armoede, is het noodzakelijk om specifieke aandacht te besteden aan moeilijker bereikbare, kwetsbare groepen in ontwikkelingslanden (cf. het inclusiviteitsprincipe: 'Leaving-no-one-behind').

Daarnaast plaatst de conceptnota 3 kernwaarden naar voor in de samenwerking: mensenrechten, goed bestuur en gendergelijkheid. Deze bepalen in grote mate de impact van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking op duurzame ontwikkeling in de ontwikkelingslanden.

Zowel het inclusiviteitsprincipe als deze 3 kernwaarden worden aangevuld als bijkomende principes en voorwaarden voor de Vlaamse ontwikkelings-samenwerking.

3. Beperkte wijzigingen in de titel voor bilaterale samenwerking

De bilaterale ontwikkelingssamenwerking verloopt via de onderling overeengekomen landenstrategienota's, die de focus vastlegt voor een samenwerkingsperiode van 5 jaar. Deze werkwijze garandeert voorspelbare ontwikkelingshulp, gefocust op een zeer beperkt aantal prioriteiten, die in lijn zijn met de ontwikkelingsprioriteiten van de partnerlanden. De Agenda 2030 geeft geen aanleiding om die werkwijze te wijzigen.

Voor de doorvertaling van de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling in de landenstrategienota's zijn geen decretale hindernissen vastgesteld. Dit blijkt ook uit de inhoud van de meest recente landenstrategienota met Mozambique (2016-2020) en de landenstrategienota met Zuid-Afrika (2017-2021), die conform de huidige versie van het Kaderdecreet succesvol de omslag maakten naar de doelen, principes en uitgangspunten van de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling.

Wel stelt het wijzigingsdecreet voor om een aantal innovatieve elementen uit de Agenda 2030 in te voegen in het hoofdstuk aangaande de landenstrategienota. Om te werken aan structurele oplossingen (in plaats van de symptoombestrijding) zal de landenstrategienota voortaan vanuit een systeemanalyse vertrekken. Daarnaast wordt het principe van 'Leaving-no-one-behind' uit de Agenda 2030 in dit hoofdstuk uitgerold. De landenstrategienota dient een strategie voor te leggen voor het bereiken van specifieke kwetsbare of moeilijk bereikbare doelgroepen. Deze benadering komt in de plaats van de transversale thema's (hoofdstuk III in deze titel IV) en zorgt ervoor dat de keuzes voor kwetsbare doelgroepen of bijzondere aandachtsthema's steeds zijn ingebed in de specifieke context waarin de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking werkt (sectorkeuze, land, specifieke noden,...). Deze decretale vernieuwing is voornamelijk een verderzetting van de bestaande praktijk: ook de strategienota's focusten op een *beperkt* aantal transversale thema's (dus niet alle 7), steeds toegespitst op de concentratiesectoren.

4. De instrumenten voor gemeentelijk impulsbeleid ontwikkelings-samenwerking, ontwikkelingseducatie, microfinanciering en noodhulp wijzigen drastisch van doelbereik en aanpak.

Zoals blijkt uit de artikelsgewijze bespreking hieronder, wijzigen de titels voor deze instrumenten van naam en ook van doelbereik.

- **Het gemeentelijke impulsbeleid:** een evaluatie wijst op de stopzetting van dit beleid;
- **Ontwikkelingseducatie** verbreedt tot het verankeren van de internationale ontwikkelingsagenda in Vlaanderen en verruimt van een zeer selecte doelgroep participanten binnen educatietrajecten naar alle relevante partners binnen de maatschappij;

- **Noodhulp** verbreedt tot humanitaire actie in de fases vóór, tijdens en na noodsituaties, waarbij Vlaanderen zich expliciet inschrijft in de humanitaire principes, vervat in het internationaal humanitair recht en in de Principes van Goed Humanitair Donerschap;
- **Microfinanciering** maakt een verbreding naar het concept van 'inclusieve financiering', waardoor het faciliteren van de toegang tot financiële diensten niet langer beperkt is tot kleine leningen. Deze trendverschuiving is in lijn met de praktijk van moderne ontwikkelingsfinancieringsinstellingen en moet de Vlaamse overheid toelaten om de financiële inclusie van kwetsbare groepen in ontwikkelingslanden te verhogen.

Niet alle beleidscomponenten uit de conceptnota zijn geschikt voor een juridische vertaalslag. Bijvoorbeeld het in de conceptnota voorgestelde criterium 'erkenning voor de aanpak van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking' is evident om een goede samenwerkingsrelatie op te bouwen, maar is tegelijk ook subjectief en moeilijk te objectiveren. Hierdoor biedt dit criterium weinig juridische implicaties of toegevoegde waarde binnen het decreet. Concepten die niet eenduidig afgebakend konden worden, hebben geen aanleiding gegeven tot een decreetswijziging.

4. Advies Raad van State en strategische adviesraden

(nog niet van toepassing in de fase van principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering)

5. Totstandkomingsprocedure

(Niet van toepassing)

B. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Het eerste artikel geeft aan dat dit decreet zowel gemeenschaps- als gewestbevoegdheden betreft. Dit is in lijn met wat de afdeling wetgeving van de Raad van State op 2 december 2003 in verenigde kamers heeft gezegd, met name dat er inzake het ontwikkelingsbeleid een parallelle bevoegdheid bestaat, waarbij "de federale overheid beschikt over die bevoegdheid in het algemeen, terwijl de gemeenschappen en gewesten die bevoegdheid hebben m.b.t. de aangelegenheden die tot hun materiële bevoegdheid behoren".

Artikel 2

Punt 1° en punt 5°

De Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling heeft een mondiaal bereik. De term 'het Zuiden' geeft echter gestalte aan de schotten tussen Noord en Zuid en gaat voorbij aan een meer diverse realiteit, waarin de vooruitgang op vlak van ontwikkeling niet louter valt af te leiden op basis van geografie. Daarom wordt geopteerd voor een meer objectief af te lijnen term: "ontwikkelingslanden". De OESO actualiseert elke drie jaar de lijst ontwikkelingslanden, ingedeeld volgens inkomstencategorieën (Minst Ontwikkelde Landen, Lage Inkomstlanden, Lagere Middeninkomstlanden, Hogere Middeninkomstlanden).

Punt 2°

De definitie van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in het Kaderdecreet in huidige vorm maakt gewag van "*het bevorderen van duurzame ontwikkeling in het Zuiden en een rechtvaardige, vreedzame en welvarende internationale gemeenschap*". Deze omschrijving kan zowel zeer strikt als zeer ruim worden geïnterpreteerd, wat niet bevorderlijk is voor een heldere afbakening van het bereik van het Kaderdecreet. Het wijzigingsdecreet objectiveert de definitie van Vlaamse ontwikkelingssamenwerking door te verwijzen naar de internationaal erkende (en door OESO regelmatig geactualiseerde) definitie van officiële ontwikkelingssamenwerking, zoals gebruikelijk is onder OESO-DAC donoren en in overeenstemming is met de huidige praktijk in Vlaanderen. Het jaarlijkse ODA-rapport biedt een overzicht van de budgettaire inspanningen van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking tijdens het afgelopen begrotingsjaar. De referentie naar de regelmatig geactualiseerde ODA-norm is vanuit juridisch oogpunt te prefereren boven een eigen definitie, die bij elke actualisatie een decreetswijziging zou vergen.

Punt 3°

Dit punt wijzigt de definitie door de correcte term te hanteren. De in het Nederlandstalig grondgebied geëigende term voor van wat wordt omschreven in punt 4° van artikel 2 is "Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling". Deze Nederlandstalige term is geïntroduceerd door het Regionaal Informatiecentrum van de Verenigde Naties (UNRIC) en is afgeleid uit de Engelstalige titel van de VN-resolutie nr. 70/1, die luidt als volgt: "*Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*".

Punt 4°

Hierin wordt een specificatie aangebracht aan de omschrijving van duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. Daarnaast is het begrip "Verklaring inzake de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen" vervangen door de geëigende term, congruent met bovenstaande wijziging.

Punt 6°

De wijziging beoogt om actoren die niet beschouwd worden als partnerlanden (in casu hun respectievelijke overheden) of multilaterale organisaties te beschouwen als indirecte actoren, waarvoor een specifieke rechtsgrond voor samenwerking is voorzien in artikel 15 van het Kaderdecreet. Deze wijziging laat dus toe dat de technische expertise van actoren die wel betrokken zijn bij de Vlaamse Regering (zoals bijvoorbeeld VITO, die een dotatie ontvangt van de Vlaamse Regering) kunnen worden ingezet bij de uitvoering van de Vlaamse ontwikkelings-samenwerking.

Punt 7°

Het wijzigingsdecreet vervangt de term "gender", door de meer actievere term "gendergelijkheid". Het huidige Kaderdecreet vernauwde de problematiek tot machtsonevenwichten die voortvloeien uit het verschil in sociale status en rol tussen mannen en vrouwen. Het nastreven van gelijke rechten, keuzes en mogelijkheden tussen mannen en vrouwen geeft een meer holistisch beeld op de problematiek en de na te streven agenda.

Punt 8°

De rechtsgrond (en dus ook de definitie) voor het impulsbeleid voor gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking wordt opgeheven. Deze memorie licht dit verderop meer in detail toe.

Punt 9°

De definitie voor ontwikkelingseducatie wordt opgeheven. Het bereik van het beleid, als beschreven in artikel 3, §1/2, punt 2°, verbreedt. Deze memorie licht dit verderop meer in detail toe.

Op die plaats komt een definitie van OESO/DAC. Het begrip OESO/DAC wordt op meerdere plaatsen in het decreet gehanteerd, zonder dat deze term wordt toegelicht. Deze definitie bevordert de duidelijkheid.

Punt 10°

In lijn met de wijzigingen doorgevoerd via artikel 2, punt 1° en punt 5°, wordt de omschrijving van 'Noord-Zuidproblematiek' opgeheven. De Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling biedt een meer accurate, geactualiseerde beschrijving van de hedendaagse uitdagingen die zijn aangehaald binnen de huidige definitie van Noord-Zuidproblematiek.

Punt 11°

De definitie voor microfinanciering beslaat slechts één deelcomponent van de omvattende agenda voor inclusieve financiering, met name het faciliteren van de toegang tot kleine leningen. Om het doelbereik te verbreden en beter af te stemmen op de internationale trendverschuivingen binnen deze sector, hanteert

het decreet de definitie van "inclusieve financiering", die naast kleine leningen ook andere financiële diensten ter beschikking stelt aan doelgroepen met geen of onvoldoende toegang. Financiële diensten zijn onder meer het verstrekken van kredieten, verzekeringen, beurzen, het aanbieden van aangepast financieel advies, het beheer van spaarkredieten, het faciliteren van financiële transacties,...

Punt 12°

De regeling rond waarborgfinanciering is enkel beschikbaar voor erkende Vlaamse ontwikkelingsfondsen. Door het opheffen van deze regeling, vervalt ook de noodzaak voor deze administratieve erkenningsprocedure. Dit leidt tot een vermindering van de administratieve last voor de Vlaamse overheid en voor de betrokken instellingen. Deze procedure verliest niet enkel relevantie omdat de waarborgverlening al meer dan 5 jaar in ongebruik is. Bovendien vervalt de noodzaak voor een afzonderlijke Vlaamse erkenningsprocedure omdat de OESO een vernieuwde ODA-richtlijn voor de erkenning van ontwikkelingsfinancieringsinstellingen heeft uitgewerkt. Vlaanderen zal binnen het ontwikkelingscomité van de OESO ervoor pleiten om de huidige Vlaamse ontwikkelingsfondsen internationaal te laten erkennen als ODA-aanrekenbare instellingen, wat hun toegang tot steun van OESO/DAC donoren kan verbeteren.

Punt 13°

De Verklaring van Parijs (2005) blijft een belangrijk sleuteldocument voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. In tussentijd zijn nog tal van uitkomstdocumenten aangaande effectiviteit van ontwikkelingssamenwerking ontwikkeld (Busan, Accra, Mexico City, Nairobi,...). Om het Kaderdecreet voor een langere tijd relevant te houden, verwijst het decreet niet langer naar één bepaald sleuteldocument, maar naar de instelling, bekend onder de Engelstalige term 'Global Partnership for Effective Development Co-operation'. Dit betreft een technische aanpassing: de principes voor effectieve ontwikkelingshulp, zoals vervat in de Verklaring van Parijs (maar ook in recentere slotdocumenten), blijven onverkort van kracht als belangrijke leidraad voor de effectiviteit van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

Artikel 3

Punt 1°

Het decreet stemt de doelstellingen af op de huidige internationale ontwikkelingsagenda, onder meer vervat in de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling. Omdat deze agenda universeel is, is het noodzakelijk te specificeren dat de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zich inzet op acties en beleid met een impact op armoedebestrijding en ongelijkheid in ontwikkelingslanden. Zo vermijdt het decreet dat juridische onduidelijkheid ontstaat over de te volgen rechtsgrond

bij strikt binnenlandse initiatieven voor duurzame ontwikkeling (die onder het decreet van 18/07/2008 ter bevordering van duurzame ontwikkeling vallen).

Naast armoedebestrijding zet Vlaanderen ook in op het bestrijden van kwalijke ongelijkheden. Zuid-Afrika is bijvoorbeeld een land waar reeds heel wat welvaart is gecreëerd, maar waar de baten van die economische groei nog ongelijk zijn verdeeld. Om hierop in te spelen, is een verbreding in het doelstellingenbereik naar ongelijkheidsbestrijding aangewezen. Dit haakt tevens in op SDG 10: "Dring ongelijkheid in en tussen landen terug".

Punt 2°

Paragraaf 1/1 voegt de kernbegrippen van de identiteit van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking toe, zoals vervat in de conceptnota. Hieronder volgt een korte toelichting over deze begrippen en een duiding over de relevantie hiervan.

1. Systeembenadering: de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking hanteert de principes van systeembenadering om de oorzaken van complexe problemen en hun onderlinge samenhang aan te pakken en zo systemen duurzaam te veranderen.

Om te werken aan de oorzaken van complexe problemen in plaats van aan de symptomen, moet de systemen veranderen die deze problemen (re)produceren. Ook belanghebbenden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking wijzen op de nood aan meer systemisch werken, en de Vlaamse Regering benadrukt in haar Visie 2050 het belang van systeeminnovatie om transities in te zetten die de samenleving nodig heeft.

2. Innovatie: de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking wil een katalysator zijn van innovatie, in het bijzonder door in te zetten op het ontwikkelen van innovatieve oplossingen en het aantonen van hun potentieel.

Zowel het internationale discours als de Vlaamse Visie 2050 onderschrijven het belang van innovatie. De praktijk van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking toont reeds aan dat Vlaanderen er regelmatig in slaagt innovatieve programma's op te zetten, onder meer dankzij de flexibiliteit binnen de werking. Als relatief kleine actor in het ontwikkelingslandschap, levert Vlaanderen daardoor ook een significante en zichtbare impact en bezet ze een niche waar grotere spelers vaker wegblijven of pas later instappen. Ook het krimpende belang van ontwikkelingsmiddelen t.o.v. de lokaal beschikbare middelen voor het ondersteunen van de reguliere werking van de lokale overheidsdiensten en het economisch apparaat, dwingen donoren meer en meer tot het investeren in innovatie als cruciale maar dikwijls ondergefinancierde component van ontwikkeling.

3. Het derde kernbegrip uit de visietekst stelt **samenwerking** voorop. Dit kernbegrip dient te worden samen gelezen met het wijzigingsdecreet artikel 4, punt 2° en de hier opgenomen toelichting.

De ingevoegde paragraaf 1/2 herneemt zoveel mogelijk het artikel 3, §1, tweede lid van het huidige kaderdecreet, mits actualisatie van de terminologie in lijn met de Agenda 2030. De paragraaf biedt een rechtsbasis voor beleid en acties in ontwikkelingslanden (1°), in Vlaanderen (2°) en op vlak van coherentie van ontwikkelingsbeleid in Vlaanderen (3°), waarop verder wordt gebouwd binnen de opeenvolgende titels van het Kaderdecreet.

De meest in het oog springende wijziging in paragraaf 1/2 situeert zich in punt 2°. De invulling van artikel 3, §1, tweede lid, punt 2° in het huidige kaderdecreet was niet langer aangepast aan de principes en uitgangspunten van de internationale ontwikkelingsagenda. Een actieve bijdrage van Vlaanderen aan de transitie naar een duurzame, mondiale wereld is nodig. Dit impliceert niet louter sensibilisatie, maar vooral gedrags- en systeemveranderingen op verschillende niveaus. Hierbij werkt de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking nog steeds aan het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking, maar is dit niet langer de finaliteit. Uit evaluatie van het beleid rond ontwikkelingseducatie blijkt bovendien dat de vakterm 'draagvlak' en 'educatie' een verruiming naar andere actiemodellen en andere actoren in de weg stond, vandaar de wijziging in de terminologie.

Artikel 4

Punt 1°

Dit betreft een technische correctie. Decreetgever beoogde hier het woord "partnerlanden" in plaats van het woord "partners".

- Het Kaderdecreet van 2007 bouwt voort op de Verklaring van Parijs (2005) en de principes rond de effectiviteit van de hulp. Het principe van eigenaarschap wordt binnen de Verklaring van Parijs als volgt ingevuld: "**Developing countries** set their own strategies for poverty reduction, improve their institutions and tackle corruption".
- Het punt 1° verwijst expliciet naar 'ontwikkelingsbeleid', 'beleidskaders', 'prioriteiten'. Het betreft beleidsdocumenten van de overheden van de partnerlanden (zoals bepaald in artikel 2, punt 6, punt a) en niet van de partners (zoals bepaald in artikel 2, punt 6, waaronder punt b en c) van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

De technische correctie bevestigt de huidige praktijk, waarbij de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking haar zoveel mogelijk inschakelt binnen de beleidsprioriteiten van het partnerland. De steun aan partners is onder meer afhankelijk van de mate waarin ook deze een meerwaarde kunnen genereren voor

het bereiken van de door het partnerland toegeëigende doelstellingen, beleidsplannen en -prioriteiten.

Punt 2°

Met de 2030 Duurzame Ontwikkelingsagenda liggen de ambities voor mondiale ontwikkeling hoog. In 2016 heeft de internationale gemeenschap 142,6 miljard dollar geïnvesteerd in officiële ontwikkelingssamenwerking. Uit analyses blijkt echter dat er 3,3 tot 4,5 biljoen dollar aan investeringen nodig zijn om de transitie te maken naar duurzame ontwikkeling. Krachten moeten gebundeld worden en er moeten bijkomende middelen gevonden worden bovenop de beschikbare, maar veruit ontoereikende internationale, publieke middelen voor ontwikkeling (ODA). De internationale ontwikkelingsagenda schuift o.m. multi-actorpartnerschappen naar voor om deze ambitie waar te maken. Men definieert dit, in navolging van de VN, als "vrijwillige en collaboratieve relaties tussen verschillende partijen, waarbij alle deelnemers zich engageren tot samenwerking om een gedeeld doel te bereiken of om een specifieke taak uit te voeren en waarbij ze de risico's, verantwoordelijkheden, middelen en voordelen delen".

Succesvolle partnerschappen leiden tot meer innovatieve oplossingen, het mobiliseren van meer middelen voor ontwikkeling, en diepere, bredere en duurzamere impact. Bij multi-actor partnerschappen kan het gaan om samenwerkingen met actoren zowel hier als in partnerlanden, vanuit verschillende maatschappelijke geledingen (overheid, middenveld, private sector, kennisinstellingen, multilaterale organisaties), sectoren (vb. gezondheid in combinatie met onderwijs en landbouw/nutritie) en op verschillende niveaus (lokaal, nationaal, internationaal). Multi-actor partnerschappen hoort tot de kernbegrippen van de Vlaamse identiteit voor ontwikkelingssamenwerking, zoals geformuleerd in de conceptnota.

Punt 3°

Technische aanpassing, in functie van het verhogen van de coherentie binnen het Kaderdecreet.

Punt 4°

Deze toevoeging beoogt het principe om 'niemand achter te laten' (leaving-no-one-behind) structureel in te bedden als algemeen principe van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in de samenwerking met haar partners. Op strategisch niveau wordt de invulling van dit principe geconcretiseerd bij de opmaak van de landenstrategienota voor bilaterale samenwerking. Ook op projectniveau en/of binnen andere instrumenten van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking kan dit principe worden toegepast.

Artikel 5

Punt 1°

Dit betreft een optimalisatie. Door te verwijzen naar de mondiale instelling i.p.v. één specifiek sleuteldocument (Verklaring van Parijs), laat deze wijziging toe om ook in de toekomst rekening te houden met de meest recente goede praktijken op vlak van het verhogen van de effectiviteit van de ontwikkelingssamenwerking, zonder dat daarvoor een decreetswijziging is aangewezen.

Punt 2° en punt 3°

Vanuit een zorg voor eenduidigheid van regelgeving en in lijn met de aanbevelingen en goede praktijken binnen het Mondiale Partnerschap voor Effectieve Ontwikkelingssamenwerking aangaande harmonisatie, vervangt het decreet het begrip "kwaliteit" door het internationaal gehanteerde begrip "effectiviteit".

Punt 4°

In lijn met de conceptnota beschouwt de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking goed bestuur, gender en mensenrechten als kernwaarden die voorop staan in de hele werking. Ze worden in rekening genomen zowel op beleidsniveau, in de partnerdialog en op het niveau van de instellingen, als op operationeel niveau; zowel bij de keuzes voor landen, sectoren en actoren als doorheen de concrete uitvoering van projecten en programma's. Om zinvol en werkbaar te blijven, is het aangewezen die kernwaarden te beperken tot de meest essentiële waarden die de identiteit en effectiviteit van de Vlaamse ontwikkeling bepalen. Het is immers weinig waarschijnlijk dat een ontwikkelingsproject duurzame resultaten kan opleveren zonder de rechten van de vrouw (50% van de doelgroep) in rekening te brengen, door manifest in te druisen tegen mensenrechten, door de bestuurscapaciteit van de overheid te ondergraven of door onvoldoende rekening te houden met elementen van zwak of slecht bestuur op de plaats van de ondersteunde interventies. Deze wijziging bouwt een decretale garantie in dat in beleid en ondersteunde activiteiten deze kernwaarden meegenomen worden.

Artikel 6

De criteria voor de selectie van partnerlanden, zoals voorgelegd aan de Vlaamse Regering en het Vlaamse Parlement aan de hand van de conceptnota, zijn aangevuld en geïntegreerd met de reeds bestaande criteria voor landenkeuzes. De conceptnota biedt de nodige duiding bij de doelstellingen van die criteria. Het decreet expliciteert de rol van Vlaanderen als nichespeler. Samenwerking met een partnerland is aangewezen daar waar Vlaanderen een duidelijke meerwaarde

(additionaliteit) kan bieden, doordat de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking een niche invult die nog niet is ingevuld door een andere donor.

Artikel 7

Het decreet heft dit hoofdstuk (en het ingesloten artikel) aangaande transversale thema's op. De opheffing is gebaseerd op volgende vaststellingen:

1. De Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling is per definitie een holistische agenda, die open staat voor kruisverbanden met verschillende maatschappelijk relevante thema's en een sterkere focus op doelgroepen. De keuze voor kruisverbanden en doelgroepen hangt echter nauw samen met de gekozen concentratiesector en de specifieke situatie in het partnerland. Uit de gezondheidscijfers in Mozambique blijkt bijvoorbeeld dat de toegang tot gezondheidsdiensten voor met name adolescenten sterk achterblijft. Daarom legt de strategienota met Mozambique een specifieke focus op het bereiken van adolescenten, en dan in het bijzonder adolescente meisjes. In een ander land en een andere sector zullen er andere specifieke noden zijn. Dit voorbeeld illustreert dat een vooraf bepaalde – in het Kaderdecreet voorgeschreven – lijst van transversale thema's belet dat de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking maatwerk kan afleveren in functie van de onderling met het partnerland afgesproken concentratiesectoren.
2. Op methodologisch vlak is er in het verleden conceptuele begripsverwarring over de rol en het bereik van transversale thema's binnen de ontwikkelings-samenwerking. Zo is een OESO-DAC hoofdsector opgenomen als een transversaal thema. Een specifieke sectorkeuze valt technisch gezien niet door te vertalen als een transversaal thema. Een transversaal thema is immers een aandachtspunt dat binnen elke ondersteunde activiteit zinvol kan worden ingebouwd, zoals bijvoorbeeld de rechten van de vrouw (zo kan men er normaliter van uitgaan dat vrouwen 50% van de eindgebruikers vertegenwoordigen). Een sectorkeuze is daarentegen enkel relevant voor het bereiken van resultaten binnen die bepaalde sector, en kan daarom niet als een transversaal thema worden beschouwd.
3. Het huidig kaderdecreet schrijft voor "bij alle beleidsinitiatieven en acties" bijzondere aandacht te besteden aan 7 transversale thema's. Slechts weinig uitvoerende organisaties hebben de expertise in huis om deze 7 transversale thema's bij alle initiatieven en acties zinvol te integreren.

De opheffing van het hoofdstuk over de transversale thema's heeft geen impact op de werking van de bilaterale samenwerking. Binnen de lopende landenstrategienota's is steeds voor een beperkt aantal prioritaire thema's en doelgroepen geopteerd. Het wijzigingsdecreet verankert dus de bestaande praktijk. Voor nieuwe landenstrategienota's is deze opheffing ondervangen door de decretale verankering van het 'Leaving-no-one-behind'-principe uit de Agenda 2030. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zal via dit principe nog steeds rekening houden met kwetsbare doelgroepen, maar zal de keuze voor deze thema's sterker

laten afhangen van de specifieke noden in het partnerland en de sector waarbinnen Vlaanderen samenwerkt. Naargelang de lokale context kan dat gaan om specifieke leeftijdscategorieën zoals kinderen, regio's, etnieën, achtergestelde groepen (zoals personen met een handicap), etc.

Een aantal transversale thema's zijn bovendien heropgenomen als kernwaarden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Het gaat om mensenrechten (hierin begrepen kinderrechten), goed bestuur en gendergelijkheid (zie hoger).

Artikel 8

Punt 1°

In lijn met de conceptnota zal de landenstrategienota vertrekken vanuit een systeemanalyse, conform de doelstellingen van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking, als bepaald in artikel 3, §1/1 (zie toelichting bij artikel 3, punt 2°).

Het principe van 'Leaving-no-one-behind' wordt ook op niveau van de landenstrategienota's ingebouwd. Deze nota zal voor een periode van 5 jaar de strategische invulling bepalen van die gerichtheid op specifieke kwetsbare groepen in de samenleving van het partnerland. De inclusie in de landenstrategienota garandeert dat de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking dit principe landenspecifiek en strategisch invult.

Punt 2°

Dit betreft een juridische aanpassing in functie van leesbaarheid en samenhang. De eerste opgeheven zin dupliceert wat eerder al is beschreven in de (gewijzigde) voorgaande zin. De tweede opgeheven zin geeft aan dat de landenstrategienota onderdeel is in de beleidsnota en de beleidsbrief van de minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking (als ware een bijlage). Dit stemt echter niet overeen met de realiteit. De landenstrategienota is een document dat op zichzelf staat en dat als dusdanig afzonderlijk ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Punt 3°

Dit betreft een actualisering van de regelgeving. De Strategische Adviesraad Internationaal Vlaanderen is opgeheven bij decreet van 3 juli 2015 betreffende de hervorming van de strategische adviesraden.

Artikel 9

Punt 1°

Deze wijziging beoogt een technische correctie van het Kaderdecreet. De wijziging in de formulering van deze bepaling (van "de Vlaamse Regering bepaalt" naar "de Vlaamse Regering kan bepalen") belet dat het decreet onuitvoerbaar is zolang de Vlaamse Regering deze voorwaarden niet heeft bepaald in een uitvoeringsbesluit (Zie: Coremans, Van Damme, Beginselen van wetgevingstechniek en behoorlijke regelgeving, 2016, die Keure, punt 229). De wijziging laat dus toe dat een rechtsgrond voor multilaterale samenwerking aanwezig is, ongeacht of de Vlaamse Regering nadere regels bepaalt.

Punt 2°

Dit betreft een vereenvoudiging. De rechtsgrond voor het afsluiten van schikkingen met multilaterale organisaties vloeit reeds voort uit de bepalingen uit het eerste lid. De voorwaarden aangaande resultaatsgerichte samenwerking en effectiviteit uit artikel 4 maken het afsluiten van specifieke afspraken rond de wederzijdse verplichtingen op vlak van doelen en rapportering onontbeerlijk. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking sluit bij elke samenwerking met multilaterale organisaties dergelijke schikkingen (meestal 'programme agreement' genaamd) af.

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking sluit ook bij de projecten en programma's van andere partners (indirecte actoren of overheden) een 'programme agreement' af, zonder dat daarvoor specifieke bepaling zijn opgenomen in de titels voor bilaterale samenwerking en indirecte samenwerking. De opheffing van het derde lid in artikel 13 bevordert dan ook de eenvormigheid van de regelgeving.

Verdragen, schikkingen en memoranda of understanding met multilaterale organisaties worden ter beschikking gesteld via de website van het Departement Buitenlandse Zaken, meer bepaald via <http://fdfa.be/nl/verdragen-en-mous>. NADIA, het Netwerk Archivering van Documenten m.b.t. Intrafederale en Internationale Akten, zal volledig worden geïntegreerd in bovengenoemde website, wat de transparantie over dergelijke schikkingen ten goede komt.

Artikel 10

Dit betreft een technische aanpassing. Heel wat begrippen binnen artikel 15 van het Kaderdecreet (zoals bijvoorbeeld de term "bepaalde") bieden weinig juridische meerwaarde in dit artikel. De explicitering van "projecten en programma's" beknot de mogelijkheden tot nieuwe samenwerkingsmodaliteiten. De aanpassing beoogt dan ook een verduidelijking en vereenvoudiging ten opzichte van het initiële artikel.

Artikel 11

Met de invoering van de beleids-en beheerscyclus voor lokale besturen en het "planlastendecreet", is een impulsbeleid gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking opgenomen in het kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking. Het impulsbeleid is gestoeld op de beleidsprioriteit gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking. Lokale besturen tekenden door middel van hun digitale meerjarenplanning 2014-2019 op de Vlaamse beleidsprioriteit in. Er zijn 88 gemeenten die op die manier een subsidie kregen toegekend voor ontwikkelingssamenwerking: 86 gemeenten uit het Vlaamse Gewest en 2 gemeenten uit het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad nl. Brussel en Sint-Joost-ten-Node.

Bij de start van de regeerperiode 2014-2019 besliste de Vlaamse Regering om diverse sectorale subsidies, waaronder de subsidie gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking, vanaf 2016 te integreren in het Gemeentefonds.

Van 1 januari 2016 tot 31 december 2018 is het toepassingsgebied van het impulsbeleid daarom beperkt tot de gemeenten uit het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad en Vlaamse randgemeenten zoals vermeld in de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

Het arrest 59/2017 van het Grondwettelijk Hof van 18 mei 2017 vernietigde artikel 15/1, waardoor vanaf begrotingsjaar 2019 het toepassingsgebied zou terugkeren naar dat van vóór de inkanteling van dit impulsbeleid in het Gemeentefonds.

De schrapping van artikel 15/1 heeft tot bijkomend gevolg dat artikel 16/1 en 16/2 van toepassing zijn op alle Vlaamse gemeenten (en niet enkel op de randgemeenten). De gemeenten zouden hierdoor, parallel aan de bestaande financiering via het Gemeentefonds, opnieuw een subsidieaanvraag kunnen indienen. Deze subsidiepraktijk zou ingaan tegen de principes en uitgangspunten van planlastvermindering. Bovendien zijn de middelen voor dit beleid reeds overgedragen aan het Gemeentefonds, waardoor deze aanvragen niet gehonoreerd kunnen worden. Om deze mogelijkheid uit te sluiten is het opheffen van deze rechtsgrond aangewezen.

Het impulsbeleid gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking beoogde een kortstondige stimulans te bieden aan gemeenten om ontwikkelingssamenwerking lokaal in te bedden. Een evaluatie van dit beleid wijst op een stopzetting van de tijdelijke impuls na één beleids-en beheerscyclus.

Het is de ambitie om dit impulsbeleid – na de periode van de impuls (2014-2019) – te laten overschakelen op algemene technische ondersteuning aan alle gemeenten in Vlaanderen en Brussel die een lokaal ontwikkelingsbeleid wensen uit te bouwen. Op dit moment verloopt deze ondersteuning in samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, die vormingen aanbiedt en een

vragenloket verzorgt aan alle gemeenten – ongeacht of deze deelnemen aan het impulsbeleid.

De Vlaamse Regering is tenslotte niet de enigste overheid binnen dit speelveld. De federale en Europese overheid behouden subsidies die eveneens tot doel hebben om gemeentebesturen te ondersteunen bij de uitvoering van een lokaal ontwikkelingsbeleid.

Artikel 12

Een recente evaluatie van de Vlaamse oproep voor Ontwikkelingseducatie wijst erop dat de term 'ontwikkelingseducatie' vooral toepassing vindt bij traditionele actoren en dus aanstuurt op een erg traditionele invulling van de projecten.

De realisatie van de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling steunt in belangrijke mate op wijzigingen in attitude en gedrag binnen brede segmenten van de samenleving. Binnen dit kader is het niet aangewezen om de doelgroep te beperken tot deelnemers aan educatietrajecten. Beter is om aansluiting te maken met partners van verschillende aard, zodat een bredere inbedding van de internationale ontwikkelingsagenda wordt bekomen. Dat kunnen ook niet voor de hand liggende groepen zijn (gezinnen, private spelers, consumenten,...) die moeilijker te bereiken zijn dan jongeren in een onderwijscontext. Vast staat dat vernieuwing noodzakelijk zal zijn om die bredere aansluiting te maken met de maatschappij. De Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling vereist dat de platgetrapte paden worden verlaten, om nieuwe doelen en nieuwe doelgroepen aan te snijden, om daadwerkelijk tot een maatschappijbreed veranderingsproces te komen.

Artikel 13

Daar waar het beleid aangaande ontwikkelingseducatie vooral focuste op het overbrengen van een boodschap van solidariteit en het bijdragen tot een positieve houding t.a.v. ontwikkelingssamenwerking, focust de wijziging van dit beleidskader vooral op het stimuleren van gedrags- en systeemveranderingen. De eindgebruiker is niet langer een passieve ontvanger van sensibilisatieboodschappen, maar beslist zelf om met eigen acties en eigen initiatief deel uit te maken van maatschappelijke transitie voor duurzame ontwikkeling.

De Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling biedt mogelijkheden om nieuwe vormen van solidariteit en actie, gericht op individuele, collectieve én structurele veranderingen, vorm te geven, bij een veel grotere diversiteit aan actoren (burgers, bedrijven, organisaties, scholen, overheden, enz.). Actiegerichtheid en het werken aan verandering in de eigen samenleving komt daarbij centraal te staan. Belangrijk is te duiden dat de initiatieven steeds een impact op ontwikkelingslanden vooropstellen. Dit vloeit ook voort uit artikel 22, waarin het

voldoen aan de ODA-criteria een uitsluitend criterium is voor uitgaven vanuit de begroting voor ontwikkelingssamenwerking.

Het nieuwe beleidsinstrument gaat uit van trajecten voor gedrags- of systeemveranderingen, waarin ingezet wordt op verandering op 3 niveaus. Deze verschillende niveaus van verandering (en de onderlinge wisselwerking ervan) worden in rekening gebracht om een ruimere veranderingsdynamiek te creëren:

- **Individuele gedragsverandering:** via informatie, sensibilisering en het aanbieden van actieperspectieven worden individuen aangespoord om duurzame en solidaire mondiale keuzes te maken.
- **Organisatieverandering:** de focus ligt op het doorvoeren van wijzigingen in beleidsopties, procedures, werkwijzen van organisaties, scholen, bedrijven, overheden,... die bijdragen aan een internationaal rechtvaardige en duurzame mondiale samenleving. Voorbeelden hiervan zijn: groene scholen, fair trade gemeentes, bedrijven die hun voedselaanbod verduurzamen of hun aankoopbeleid van producten verduurzamen, enz.
- **Institutionele verandering:** de focus ligt op het creëren van een ruimere maatschappelijke verandering door actief de samenwerkingen tussen actoren te bevorderen en door multi-actorpartnerschappen uit te bouwen die werk maken van concrete transitie modellen.

Artikel 14

Artikel 17/1 is geïntegreerd binnen het artikel 17, §2, en aangepast aan de gewijzigde omschrijving van het beleidsinstrument, zoals aangegeven in artikel 12 van dit wijzigingsdecreet.

Artikel 17/2 wordt opgeheven omdat het artikel reeds een invulling geeft aan de in artikel 17, §2, aangehaalde "nadere regels". Het is aangewezen om deze nadere regels op te nemen in het uitvoeringsbesluit.

Artikel 15

Het doelbereik van dit beleidsinstrument verruimt van 'microfinanciering' naar 'inclusieve financiering'. Zie ook de toelichting bij artikel 2, punt 11° van dit wijzigingsdecreet.

Artikel 16

De doelstellingen binnen artikel 18 worden aangepast in lijn met deze verbreding. De nummering in de verwijzing wordt aangepast in functie van het gewijzigde artikel 3. Het tweede lid wordt opgeheven, aangezien een omschrijving van het bereik van dit beleidsinstrument volgt in artikel 18/4.

Artikel 17

Dit betreft een effectiviteitswinst voor de Vlaamse overheid en betrokken organisaties. Op basis van:

- de vaststelling dat reeds 5 jaar geen nieuwe aanvragen tot waarborgverleningen zijn ontvangen;
- het resultaat van een bevraging bij de erkende Vlaamse ontwikkelingsfondsen naar de mogelijke impact van de opheffing van dit instrument;
- De administratieve last voor het in stand houden van dit beleidsinstrument, inclusief de erkenningsprocedure (voor de Vlaamse administratie en de betrokken instellingen)

wordt de rechtsgrond voor de waarborgverlening opgeheven. De betrokken organisaties gaven aan dat deze opheffing geen impact zal hebben op de werking.

Artikel 18

Punt 1° tot en met punt 3°

In lijn met de gewijzigde invulling van de beleidsdoelstellingen, wijzigt de naam van de DAB naar "Fonds Inclusieve Financiering". De ontvangsten en uitgaven van de DAB zijn aangepast naar aanleiding van de opheffing van de waarborgverlening.

Op vlak van uitgavenbereik wordt de mogelijkheid tot participaties in internationale investeringsfondsen behouden, mits aanpassing van het doelstellingenbereik (inclusieve financiering i.p.v. microfinanciering).

Punt 4°

Daarnaast wordt voorzien in kapitaaloverdrachten aan internationale investeringsfondsen voor acties op vlak van inclusieve financiering. De Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling (hierbij inbegrepen de Addis Ababa Actie Agenda aangaande financiering voor ontwikkeling), spoort donoren aan om ODA meer katalytisch en duurzaam in te zetten. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking, wil ze efficiënt en innovatief blijven, moet rekening houden met deze evoluties:

- Het inzetten van kapitaaloverdrachten is voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking enerzijds een manier om, via internationale investeringsfondsen, financiering ter beschikking te stellen van organisaties in ontwikkelingslanden die maatschappelijke problemen aanpakken. Dit met de expliciete verwachting om naast meetbare sociale en/of milieu resultaten, ook een terugverdieneffect te behalen (OESO) i.e. sociale impact investeringen. Sociale impact investeringen focussen vaak op sectoren die moeite hebben om andere vormen van private financiering aan te trekken, zoals duurzame energie, plattelandontwikkeling, gezondheid en voedselzekerheid. De Vlaamse

ontwikkelingssamenwerking stelt hiermee maatschappelijke doelstellingen boven een marktconform financieel rendement.

- Anderzijds wil de Vlaamse ontwikkelingsamenwerking via kapitaaloverdrachten haar middelen voor officiële ontwikkelingshulp ook inzetten als hefboom voor het mobiliseren van investeringen vanuit private financiële stromen. Dit door te focussen op het minimaliseren van risico als barrière voor private investering. Het instrument heeft tot doel het risicoprofiel van de potentiële investering te verkleinen, waardoor de (private) investeerder een beslissing neemt in het voordeel van de investering.

Punt 5°

De mogelijkheid wordt gecreëerd om vanuit het fonds 'flankerende ondersteuning op het vlak van inclusieve financiering' te financieren.

Deze flankerende ondersteuning versterkt de investeringen in inclusieve financiering. In vele sectoren, zoals bijvoorbeeld de (kleinschalige) landbouwsector in ontwikkelingslanden, is het faciliteren van toegang tot financiering slechts één aspect van een ruimere ondersteuning. Flankerende ondersteuning draagt bij tot de capaciteitsversterking van de door de investeringsfondsen ondersteunde organisaties (bv. bij het opmaken van bedrijfsplannen, financieel management, technisch management, klimaatadaptatie-inspanningen,...). Daarnaast kan ook het versterken van lokale duurzame financieringsinstellingen en het stimuleren van een lokaal gunstig investeringsklimaat in ontwikkelingslanden bijdragen aan een grotere impact van deze investeringen.

In de wijzigende context van een mondiale duurzame ontwikkeling is er bovendien een toenemende nood aan innovatieve financieringsmodellen (i.e. een benadering waarbij ondernemingen en interventies worden gefinancierd die positieve sociale, ecologische en financiële impact optimaliseren). Innovatieve financieringsproducten creëren ook mogelijkheden voor samenwerking tussen publieke en private sector, NGO's, filantropische organisaties en traditionele financiers, via multi-stakeholderpartnerschappen. De Vlaamse ontwikkelingsamenwerking wordt hierdoor in de mogelijkheid voorzien om bij te dragen aan het verder onderzoeken en testen van beloftevolle modellen voor ontwikkelingslanden.

Punt 6°

Dit behoeft geen toelichting.

Artikel 19

Het huidige Kaderdecreet vernauwde het gehele spectrum binnen de humanitaire actie tot louter dringende noodhulp en belette zo de samenhang met andere fases

binnen het humanitair hulpcontinuüm (acties vóór, tijdens en ná de noodsituatie). Dit druist in tegen de praktijk in Vlaanderen, waarin niet enkel wordt geïnvesteerd in dringende noodhulp, maar ook in preventie, paraatheid, rehabilitatie, coördinatie onder donoren,... Het wijzigingsdecreet beoogt om de Vlaamse humanitaire noodhulprespons decretaal in lijn te brengen met de "Grand Bargain", d.i. het internationale uitkomstdocument waartoe humanitaire donoren, waaronder ook ons land, na consultatie van de gemeenschappen en gewesten, zich op de World Humanitarian Summit van 2016 verbonden.

Artikel 20

Dit artikel bakent de definities, doelstellingen en instrumenten voor humanitaire actie af. Het wijzigingsdecreet geeft uiting aan de nood tot een geïntegreerde aanpak van humanitaire actie, doorheen de verschillende fasen van het hulpcontinuüm. De wijziging brengt het Kaderdecreet in lijn met de ambities, uitgedragen in de "Grand Bargain".

Met de invoeging van paragraaf 2 situeren de Vlaamse inspanningen voor humanitaire hulp zich ook expliciet binnen een internationaal kader van goede praktijken. De vernoemde werkgroep stond aan de basis van de "Principes en goede praktijken van goed humanitair donorschap" ("Good Humanitarian Donorship", GHD, aangenomen in juni 2003 in Stockholm). Het decreet laat opening om ook in de toekomst rekening te houden met nieuwe beleidsdocumenten in de schoot van deze werkgroep, zonder dat daarvoor een nieuwe decreetswijziging nodig is.

Vlaanderen stemt in met de humanitaire principes, zoals opgenomen in het internationaal humanitair recht en zoals herhaald binnen de "Principes en goede praktijken van goed humanitair donorschap" (2003). Het gaat concreet om de volgende principes:

- Menselijkheid: het redden van mensenlevens en het verminderen van menselijk lijden staat centraal;
- Onpartijdigheid: de implementatie van humanitaire acties is gestuurd door objectief waarneembare noden, zonder discriminatie tussen en binnenin betrokken bevolkingsgroepen;
- Neutraliteit: humanitaire acties nemen geen positie in bij gewapende conflicten;
- Onafhankelijkheid: humanitaire doelen zijn onafhankelijk van politieke, economische, militaire of andere doelen die een actor kan nastreven in het gebied waar de humanitaire actie wordt uitgevoerd.

Artikel 21

Artikel 21 van het Kaderdecreet betreft externe evaluaties, in casu de tussentijdse evaluaties aangaande de landenstrategienota's met de partnerlanden.

Punt 1°

Dit betreft een optimalisatie, zoals vermeld in de toelichting bij artikel 9, punt 1° van dit wijzigingsdecreet. De praktijk wijst uit dat voor het opnemen van specifieke voorwaarden bij de uitvoering van externe evaluaties geen beslissing van de Vlaamse Regering is vereist. Deze bepalingen worden opgenomen als technische vereisten in de overheidsopdracht.

Punt 2°

De wijziging betreft een administratieve vereenvoudiging. Documenten als mededeling op de Vlaamse Regering maken integraal deel uit van de werkzaamheden van het Vlaams parlement. De documenten zijn ook publiekelijk toegankelijk via de website voor de ontsluiting van regeringsbeslissingen:

<https://www.vlaanderen.be/nl/vlaamse-regering/bslissingenvlaamseregering>

Artikel 22

Dit betreft een correctie, zodat coherentie wordt bereikt met betrekking tot het gewijzigde punt 1° van artikel 2 van het Kaderdecreet.

Artikel 23

De opheffing van artikel 2, 8° en artikel 11 op 1 januari 2020 laat toe de rechtszekerheid voor gemeenten te behouden voor de gehele cyclus tot en met 2019.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS